

**ieders
stem
telt**
14.10.2012

DE 12 WERKEN VOOR LIMBURGSE GEMEENTEN EN OCMW's

**ARMOEDEBESTRIJDING ALS TOPPRIORITEIT
VOOR DE VOLGENDE LOKALE LEGISLATUUR**

**Gezamenlijke prioriteitennota
gemeente- en provincieraadsverkiezingen
14 oktober 2012**

RIMO Limburg in samenwerking met
Basiseducatie Limino, CAW Sonar, CAW 't Verschil, CMGJ,
Huurderssyndicaat, KVG Limburg, Limburgs Sociaal Forum,
LISS, Open Thuis Limburg, Stebo, TAO Limburg, Trefpunt
Armoede, Vormingplus Limburg, Welzijnszorg, Welzijnsschakels

IEDERS STEM TELT!

MAATSCHAPPELIJK KWETSBARE GROEPEN MENGEN ZICH IN HET LOKALE VERKIEZINGSDEBAT

Voldoende inkomen, een dak boven het hoofd, de energiefactuur, dokterskosten, de dienstverlening van het OCMW, de schoolrekening van de kinderen, redelijke toegangsprijzen voor cultuurevenementen, taallessen voor anderstaligen... Dat zijn de bekommernissen en noden van mensen en gezinnen die het moeilijk hebben in onze samenleving.

Stem van maatschappelijk kwetsbaren

In verkiezingscampagnes verdwijnen sociale thema's makkelijk naar de achtergrond. Politieke partijen investeren schijnbaar liever in prestigeprojecten dan in mensen. De thema's waar mensen in moeilijkheden echt van wakker liggen, zijn ver te zoeken in de verkiezingsprogramma's.

Het project 'Ieders stem telt' brengt daar verandering in. Kansarmen, langdurig zieken, mensen in schuldbemiddeling, allochtonen, senioren... maatschappelijk kwetsbare groepen met andere woorden mengen zich de komende maanden uitdrukkelijk in het lokale verkiezingsdebat. Zij plaatsen sociale thema's en de noden van maatschappelijk kwetsbare groepen op de politieke agenda.

Duizenden mensen uit alle Vlaamse provincies en uit de grootsteden Antwerpen, Brussel en Gent geven hun mening over wat nodig is om menswaardig te leven. Ze denken na over hoe lokale besturen hieraan kunnen bijdragen.

Lokale prioriteitennota's

De ideeën worden verzameld, gewikt, gewogen en gebundeld in een prioriteitennota op maat van een provincie of gemeente. Aan de lokale politieke partijen de vraag om kleur te bekennen! Hoe kan en wil een partij de beleidsaanbevelingen vertalen in concrete engagementen?

In debat met lokale politici

Vanaf september 2012 opent 'Ieders stem telt' het publieke debat. Op verschillende plaatsen in Vlaanderen en Brussel gaan mensen uit de projecten van Samenlevingsopbouw en doelgroepen van partnerorganisaties in debat met lokale politici en lijsttrekkers. Ze willen horen hoe de politieke partijen denken over de sociale beleidsprioriteiten die kwetsbare groepen naar voor schuiven.

Sociale stemtest

De sociale stemtest is een ander instrument om daarachter te komen. De stemtest nodigt iedereen uit het eigen standpunt over sociale thema's af te toetsen aan dat van de verschillende politieke partijen. Deze stemtest is vanaf 1 september 2012 online op www.socialestemtest.be.

Samen aan de slag met het beleid

Na 14 oktober 2012 begint het echte politieke werk: lokale beleidsmakers aanporren tot een kordaat sociaal beleid. Want lokale besturen kunnen écht wel het dagelijks leven verbeteren voor mensen en gezinnen die het moeilijk hebben in hun stad of gemeente.

'IEDERS STEM TELT' IN LIMBURG

16 partnerorganisaties

In Limburg slaan 16 organisaties de handen in elkaar om het project 'Ieders stem telt' vorm te geven. Al deze organisaties werken samen met mensen in kwetsbare posities in de samenleving, zij het in uiteenlopende contexten: in **buurt- en opbouwprojecten**, in **verenigingen waar armen het woord nemen**, in **inloopcentra**, via **jongerenwerkingen, vormingswerk...**

- Basiseducatie
- CAW 't Verschil
- CAW Sonar
- CMGJ
- Huurderssyndicaat
- KVG Limburg
- Limburgs Sociaal Forum
- LISS
- Open Thuis Limburg
- RIMO Limburg
- Stebo
- TAO Limburg
- Trefpunt Armoede
- Vormingplus Limburg
- Welzijnsschakels
- Welzijnszorg

Participatiemethodieken

Via diverse participatiemethoden betrokken we **meer dan 1.200 Limburgers** die het moeilijk hebben in de samenleving, bij het lokale verkiezingsdebat.

• Bierkaartjes

Meer dan **200 mensen** gaven via speciaal ontworpen bierkaartjes te kennen welke acties zij zouden ondernemen als ze zelf burgemeester zouden zijn.

• Kieslijsten

Zo'n **850 mensen** werden bevraagd via kieslijsten. In tal van buurt-, ontmoetings-, inloop- en vormingscentra brachten ze hun stem uit in speciaal ingerichte kiesstanden.

• Groepsgesprekken

Ten slotte vonden er een tiental informele groepsgesprekken plaats. Niet zomaar een groepsgesprek: via een stellingenspel, een virtueel schepencollege... prikkelden we meer dan **100 mensen** om in kleine groepjes over de lokale verkiezingen door te praten en van gedachten te wisselen.

DE 12 WERKEN

1. KRACHTDADIG ARMOEDEBELEID
2. VOLDOENDE INKOMEN VOOR EEN MENSWAARDIG BESTAAN
3. GEEN AFSLUITING MEER VAN GAS, WATER EN ELEKTRICITEIT
4. EEN STERK UITGEBOUWDE DIENSTVERLENING
5. RECHT OP WONEN
6. GOED UITGERUSTE WOONWAGENTERREINEN
7. WERK, WERK, WERK
8. BETAALBARE GEZONDHEIDSZORG
9. VERHOOGDE ONDERWIJSKANSEN
10. IEDEREEN HEEFT RECHT OP SPORT, CULTUUR EN VRIJE TIJD
11. RECHT OP EEN LEEFBARE WOONOMGEVING
12. PARTICIPATIE VAN DE BURGER AAN HET BELEID

1. Krachtdadig armoedebeleid

ieders
stem
telt
14.10.2012

PROBLEEM

Op Europees, federaal en Vlaams niveau worden plannen armoedebestrijding opgemaakt, maar op het lokale niveau, waar deze plannen ook concrete uitvoering moeten krijgen, bestaat er vaak geen duidelijk plan armoedebestrijding. Tenzij we daarvoor het Lokaal Sociaal Beleidsplan kunnen hanteren. Aan de nieuw verkozen lokale besturen stellen we voor een duidelijk lokaal plan armoedebestrijding op te stellen. Hierin geeft het lokaal bestuur aan welke bijdrage ze zullen leveren in het terugdringen van armoede in de gemeente met de bevoegdheden die zij daarvoor hebben.

“Als lokaal bestuur kunnen we problemen inventariseren, maar voornamer is te weten hoe mensen in armoede dat probleem opgelost zien. Vanuit onze positie moeten we dan oordelen wat haalbaar is en wat niet.”
- getuigenis uit ‘Een bruisend beleid: investeren in dialoog loont’ -

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Gemeenten en OCMW's engageren zich tot een stevig luik armoedebestrijding in de meerjarenplanning, met concrete en becijferde voorstellen waarvoor een strak tijdspad wordt uitgetekend.

In samenspraak met armoedeverenigingen en middenveldorganisaties werken lokale besturen aan het begin van de legislatuur een armoedebarmometer en een armoedetoets uit.

Maatschappelijk kwetsbare groepen, armoedeverenigingen en middenveldorganisaties worden uitvoerig betrokken bij de planning, uitvoering en evaluatie van het Lokaal Sociaal Beleidsplan.

CONCREET

1. Lokaal plan armoedebestrijding en armoedebarmometer

De lokale politieke partijen moeten zich verbinden om mee te werken aan het opstellen van een duidelijk gemeentelijk plan voor armoedebestrijding, dat goedgekeurd wordt door de gemeente- en OCMW-raad. Dit naar analogie van het Federaal en Vlaams Actieplan Armoedebestrijding.

De doelstellingen en acties in dit lokaal armoedebestrijdingsplan moeten duidelijk omschreven zijn en gekoppeld worden aan een concrete timing. De doelen worden uitgewerkt aan de hand van een beperkt aantal streefcijfers en meetbare indicatoren. Dit maakt het mogelijk om te meten of het lokaal bestuur goed op weg is om het vooropgestelde doel te bereiken of niet (armoedebarmometer). Jaarlijks wordt in de gemeenteraad gerapporteerd over de vooruitgang en resultaten van het armoedebestrijdingsplan en wordt er een debat gevoerd.

Wanneer doelen gekoppeld worden aan politiek engagement zijn ze een tastbare sleutel tot succes om armoede op lokaal vlak aan te pakken.

2. Betrokkenheid doelgroep

Het lokaal bestuur verbindt zich ertoe om bij het opstellen van dit armoedebestrijdingsplan en zijn instrumenten, alle relevante lokale partners te betrekken, zoals middenveldorganisaties, verenigingen en groepen van mensen in armoede. Ook bij de verdere uitvoering, evaluatie en bijsturing van het plan moeten deze partners actief betrokken worden. Belangrijk hierbij is respect voor de eigenheid van het sociale middenveld.

3. Armoedetoets

Daarnaast worden alle belangrijke nieuwe maatregelen onderworpen aan een armoedetoets. Welk effect hebben lokale beleidsbeslissingen op de kansen van maatschappelijk kwetsbare groepen? Worden ze niet opnieuw uitgesloten? Hebben zij baat bij de beslissing? Kunnen ze er ook effectief gebruik van maken? Hoe worden deze groepen geïnformeerd?...

De criteria voor de armoedetoets krijgen vorm in overleg met armoedeverenigingen en middenveldorganisaties.

2. Voldoende inkomen voor een menswaardig bestaan

PROBLEEM

De meeste vervangingsinkomens – zowel in de sociale zekerheid (bijv. werkloosheidsuitkering) als vanuit sociale bijstand (bijv. leefloon) – zijn te laag om de eindjes aan elkaar te knopen. Ze blijven ook onder de Europese armoedegrens. Zo bedraagt het leefloon voor een alleenstaande €770,18 en blijft het ruim €200 onder de Europese armoedegrens en de wetenschappelijke budgetstandaard.

Met deze bedragen verplicht de overheid mensen met een uitkering om in armoede te leven. Dit kan niet het objectief zijn van een overheid die het welzijn van zijn burgers ernstig neemt. Mensen kunnen de noodzakelijke kosten voor het levensonderhoud niet betalen. Voor noodzakelijke uitgaven zoals schoolkosten, energie en huur, moeten ze vaak schulden aangaan. Kosten die niet dringend zijn zoals voor gezondheid, hygiëne en soms zelfs verwarming, worden uitgesteld.

Toegespitst op de Limburgse situatie stellen we vast dat 15.115 Limburgers (oftewel 2,8%) te weinig hebben om van te leven en te veel om van te sterven. Bijna 20% van de Limburgers heeft te weinig inkomen om een normaal leven te leiden.

“Voor de bus kon ik een pas kopen, voor De Lijn. 25 euro voor een heel jaar en dan kan ik gratis rijden. Ik heb daar nu niet veel gebruik van gemaakt, maar ja ... En voor de trein krijg ik de halve prijs. En we hebben ook eens toeslag gehad voor de verwarming. Maar dat was ook per gezin, dus als je kinderen hebt krijg je meer, ik ben maar alleen.”

– getuigenis uit onderzoek ‘Leven (z)onder leefloon Deel 1, onderbescherming onderzocht’ –

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Iedereen heeft recht op een menswaardig leven. Via aanvullende steun trekken OCMW's de laagste inkomens op tot het niveau van de wetenschappelijk gefundeerde budgetstandaard.

De aanvullende steun van OCMW's wordt ook voorzien voor andere groepen dan leefloongerechtigden met een inkomen beneden de budgetstandaard: werklozen, gepensioneerden, mensen met een handicap of mensen met een laag inkomen uit arbeid.

CONCREET

De budgetstandaard (www.menswaardiginkomen.be) kwam tot stand, mede op vraag van de OCMW's. Het onderzoek vertrekt van de vraag wat een gezin nodig heeft om te kunnen beantwoorden aan alle functies die de samenleving verwacht. De resultaten van het onderzoek bieden een houvast voor de OCMW's om de aanvullende steun te bepalen.

Finaal is ons objectief gericht op het verhogen van de vervangingsinkomens. Deze bevoegdheid ligt nu op federaal vlak, maar op gemeentelijk niveau kunnen de OCMW's de budgetstandaard al gebruiken om **via aanvullende steun** de laagste inkomens, ongeacht de bron, op te trekken tot een toereikend niveau, d.w.z. om een leven te leiden dat overeenstemt met de menselijke waardigheid.

Een nieuw gemeentebestuur kan in zijn beleidsovereenkomst opnemen op welke manier het van jaar tot jaar via de aanvullende bijstand het verschil tussen het leefloon en de budgetstandaard (afhankelijk van het gezinstype) gaat opdrijven. We zijn ervan overtuigd dat elke gemeente in één legislatuur voldoende stappen kan zetten, die een **gelijkschakeling met de budgetstandaard** mogelijk maken.

3. Geen afsluiting meer van gas, water en elektriciteit

PROBLEEM

Steeds meer mensen kunnen hun energiefactuur niet meer betalen. De distributienetbeheerder kan energiegebruikers dan nog steeds volledig afsluiten van aardgas of elektriciteit. Met uitzondering van vier gevallen (veiligheid, fraude, problematische verhuur en leegstand), is er hiervoor steeds een 'positief' advies van de Lokale Adviescommissie (LAC) nodig.

Meer dan tien jaar geleden werd in elke Vlaamse gemeente de Lokale Adviescommissie (LAC) in het leven geroepen. De LAC moet voorkomen dat huishoudelijke klanten afgesloten worden van elektriciteit, gas of water. De LAC vergadert om advies te geven en een oplossing te zoeken wanneer een netbeheerder een verzoek tot afsluiting indient of een klant een verzoek tot heraansluiting indient. En die adviezen krijgen vorm vanuit uiteenlopende hulpverleningsvisies, waardoor de besluitvorming niet eenduidig gebeurt.

We zien een duidelijke stijging van het aantal dossiers behandeld door de Lokale Adviescommissies. In Limburg steeg het aantal dossiers van 3.541 in 2008 naar 4.220 in 2010, een stijging van nagenoeg 20%. In januari 2011 telden we 6.170 Limburgse gezinnen met een budgetmeter of stroombegrenzer en 12.005 gezinnen met een sociale leverancier voor elektriciteit: opnieuw cijfers die met een serieuze stijging in het oog springen.

Volledige afsluitingen van energievoorzieningen zijn onrechtvaardig: het zorgt voor mensonwaardige leefsituaties en ernstige tekorten in het vervullen van basisbehoeften.

"Zorgen voor warmte en licht zijn al jaren twee belangrijke opdrachten in mijn leven. Mijn problemen worden vaak niet begrepen door de netbeheerder, hulpverleners en de LAC. Ik word afgesloten van gas in november 2007. Ik kan de rekeningen niet betalen. En aan de eis voor heraansluiting, namelijk eerst de helft van de schuld betalen, kan ik ook niet voldoen. Door de koude springen de waterleidingen in de badkamer."

- getuigenis project Samenlevingsopbouw Energie en armoede -

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Lokalen besturen realiseren het recht op energie: zij garanderen dat burgers niet worden afgesloten van gas, water of elektriciteit.

CONCREET

1. Motie tegen afsluiting van nutsvoorzieningen

De gemeenteraad dient het voortouw te nemen in de strijd tegen energiearmoede, meer bepaald tegen volledige afsluiting. Via een **motie** engageert het gemeentebestuur zich om de bewoners het recht op energie toe te kennen. In de motie wordt, vanuit een visie op menswaardigheid, een afsluiting van nutsvoorzieningen als ontoelaatbaar beschouwd.

2. Instrumenten ter ondersteuning

De gemeente **onderzoekt en ontwikkelt instrumenten** om bewoners te ondersteunen, zodat het afsluiten van nutsvoorzieningen voorkomen wordt.

- Een lokale of intergemeentelijke **woon-, water- en energiewinkel** in functie van informatieverstrekking, opvolging en begeleiding van probleem dossiers inzake sociale energiemaatregelen en slechte woonkwaliteit, het aanbieden van energiescans, begeleiding van premie-aanvragen...
- Een **curatieve aanpak** die afgestemd is op de onmiddellijke, individuele noden van maatschappelijk kwetsbare burgers door de **sociale dienst van het OCMW**.
- De inzet van middelen uit het **Sociaal Energiefonds** kan energiearmoede voorkomen en/of bestrijden. Bijdragen aan het betalen van energiefacturen biedt gebruikers ademruimte om menswaardig te leven, schulden af te betalen en energiezuinige investeringen te doen.
- De LAC-werking is dé lokale spil in de strijd tegen energiearmoede. De LAC dient erkend te worden als een volwaardige commissie waar oplossingen voor energiearmoede worden gezocht, afsluitingen worden voorkomen en heraansluitingen worden beslist. Een doelmatige en cliëntgerichte werking lukt slechts indien voldoende middelen voor de LAC-werking voorzien worden.
 - Het OCMW probeert zo snel mogelijk in contact te komen met de klant. Het OCMW communiceert duidelijk over zijn rol en de reden waarom het contact opneemt. Het streefdoel is om samen naar een oplossing te zoeken (bij voorkeur vóór de LAC-zitting) en zo een afsluiting te voorkomen.
 - Het sociaal onderzoek en de pogingen om klanten te bereiken bieden kansen om verdoken armoede op te sporen. Via de energieproblemen kan het OCMW immers in contact komen met mensen die zelf (nog) geen hulp zoeken voor hun financiële problemen.
 - Het OCMW onderhoudt contact met de klant om op de hoogte te blijven van elke wijziging van de sociale situatie. Zo kan er permanent geëvalueerd en bijgestuurd worden, zowel naar de netbeheerder als de hulpverlening toe.
 - Het OCMW heeft ook oog voor de dieperliggende problematieken. De klant moet, indien nodig, doorverwezen worden naar een algemene sociale dienst, voor verdere begeleiding. Zeker bij gezinnen met kinderen verdient de nazorg extra aandacht.
- Het werkingsverslag van de LAC dient jaarlijks op de OCMW-raad besproken te worden. Op die manier kunnen visie, procedure, draaiboek, middelen... steeds bijgestuurd worden. De voorzitter van het OCMW moet mee toezien op de werking van de LAC.

4. Een sterk uitgebouwde dienstverlening

ieders
stem
telt
14.10.2012

PROBLEEM

Onderzoek¹ toont aan dat potentiële rechthebbenden niet de maatschappelijke dienstverlening krijgen waarop ze recht hebben. Ze bevinden zich bijgevolg, in één of meerdere periodes van hun leven, in een situatie van onderbescherming. Dit betekent dat ze recht hebben op maatschappelijke dienstverlening, maar dat ze die vanwege informatieve, administratieve, situationele, gevoelsmatige... redenen niet ontvangen. Eénpersoons-huishoudens, personen die op het platteland wonen, zelfstandigen en lager opgeleiden lopen een hoger risico op onderbescherming.

"Ik wist dus totaal niet af dat er bijvoorbeeld iets was bij het OCMW die zich bezig hield, als je geen borg kunt fiksen, dat zij u een huurwaarborg geven en zo. Ik wist niet dat er bijvoorbeeld, als uw dop niet betaald werd, dat jij hier een voorschot op je dop kon krijgen."

- getuigenis uit onderzoek 'Leven (z)onder leefloon Deel 1, onderbescherming onderzocht' -

"Je vraagt je af wat dat eigenlijk is het OCMW... je hoort daar niet zo veel over praten. We kennen de werkloosheid, we kennen veel andere vormen van hulpverlening maar het OCMW kennen we niet."

- getuigenis uit onderzoek 'Leven (z)onder leefloon Deel 1, onderbescherming onderzocht' -

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

De OCMW's garanderen hun maatschappelijk werkers voldoende tijd voor een kwalitatieve dienstverlening zodat de rechthebbenden op maatschappelijke dienstverlening op een proactieve en persoonlijke benadering, een volledig rechtenonderzoek en nazorg kunnen rekenen.

CONCREET

1. Proactieve dienstverlening

Proactief handelen is de oplossing voor onderbescherming. Proactief handelen is 'een vorm van dienstverlening waarbij de overheid op eigen initiatief een dienstverleningsproces richting de klant opstart op basis van reeds bekende informatie bij de overheid zelf'. De overheid neemt duidelijk het initiatief, de overheid zet de eerste stap.

De stap naar een OCMW is dikwijls zeer groot. Daardoor blijven mensen te lang met problemen zitten en worden deze enkel groter. Mensen die hun rechten niet volledig uitputten centraal **opsporen**, is noodzakelijk. Om dit waar te kunnen maken, dienen OCMW's netwerken uit te bouwen met diverse mensen en sleutelorganisaties.

2. Volledig rechtenonderzoek

Ook het **automatisch informeren** over voordelen en tegemoetkomingen waar mensen recht op hebben, is een vorm van proactief handelen. De rechtenverkenner (www.rechtenverkenner.be) is hier een uitstekend basisinstrument voor. Dit online instrument biedt een overzicht van sociale rechten (premies en andere voordelen op het vlak van onderwijs, arbeid, wonen, energie...) voor kwetsbare groepen (ouderen, werkzoekenden, mensen met een laag inkomen...) die worden toegekend door de verschillende bestuursniveaus in ons land. Maatschappelijk werkers van OCMW's dienen de rechtenverkenner, via het persoonlijk profiel van de cliënt, te doorzoeken bij elke intake en daarna op periodieke basis. Een **goede checklist en permanente vorming omtrent intakegesprekken** zijn daartoe onontbeerlijk.

3. Nazorg

Nazorg is een proactieve maatregel gericht op het opsporen, contacteren en verder helpen van ex-clieënten bij wie zich (op)nieuw(e) vragen of moeilijkheden voordoen. Hierdoor wordt de escalatie tot complexe of vergaande probleemsituaties vooraleer de ex-clieënt zelf contact opneemt, tegengegaan. In dit opzicht is nazorg **een vorm van preventie**.

4. Kwalitatieve dienstverlening

De praktijkervaring leert ons dat **de werklast van maatschappelijk OCMW-werkers niet hoger mag liggen dan 60 actieve dossiers**. Dat geeft maatschappelijk werkers de ruimte om met al hun (huidige en ex-)cliënten voldoende kwalitatieve contacten te hebben. Deze norm van maximaal 60 actieve dossiers per maatschappelijk werker vormt een belangrijke voorwaarde om bovenstaande voorstellen te realiseren en om meer tijd te hebben om proactief te handelen.

1 Katrien Steenssens, e.a. (2007), *Leven (z)onder leefloon Deel 1, onderbescherming onderzocht*, Leuven, HIVA.

5. Recht op wonen

ieders
stem
telt
14.10.2012

PROBLEEM

Iedereen heeft het recht om menswaardig te wonen. Toch blijkt dat velen het hoe langer hoe moeilijker krijgen om dit recht op wonen volwaardig in te lossen. De kosten, die naar huisvesting gaan, stijgen jaar na jaar. Mensen in armoede hebben het dan ook erg moeilijk op dit domein. Door onvoldoende aanbod in de sociale huisvesting zijn velen gedoemd tot een zoektocht op de private huurmarkt. Het risico om terecht te komen in een woning van mindere kwaliteit is zeer groot. De negatieve gevolgen van zulke woningen voor de gezondheid, de onderwijsprestaties van de kinderen en de relaties binnen het gezin zijn niet te overzien. Kwaliteit gekoppeld aan betaalbaarheid is voor velen onhaalbaar. Uithuiszettingen en thuisloosheid loeren dan al vlug om de hoek.

Er bestaan tal van initiatieven om het recht op wonen te realiseren, maar deze zijn momenteel ontoereikend. Zo beschikken lokale besturen over instrumenten om leegstand en verkrotting aan te pakken, maar toch blijft leegstand een prangend probleem. Of de verschillende huisvestingsmaatschappijen in Limburg spreken over een gemiddelde wachttijd van 5 tot 7 jaar voor een sociale woning en 3 tot 5 jaar voor een sociaal appartement. Recht op wonen is onder deze omstandigheden allerminst een evidentie.

"Zelf besef ik maar al te goed hoe moeilijk en uitzichtloos het is om een betaalbare en beetje fatsoenlijke woning te vinden op de private huurmarkt. En als je niet of nog niet over een sociale woning kunt beschikken, heb jij geen andere keus dan een privé-woning te zoeken. Mensen met een OCMW-uitkering, doppers, asielzoekers, kunnen het wel helemaal vergeten! Zelfs als je recht zou hebben op huursubsidies, is het nog een probleem. Je geraakt gewoon niet aan een woning."

- getuigenis Wasda Genk -

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Lokale besturen realiseren het recht op wonen via:

- Het opvoeren van de strijd tegen leegstand en verkrotting
- Het aanpakken van thuisloosheid, met de klemtoon op preventie van thuisloosheid en verbetering van de doorstroming naar private en sociale huisvesting
- Een inhaalbeweging inzake sociale huisvesting realiseren tegen het einde van de volgende legislatuur
- Een participatief tot stand gekomen woonmonitor, die de woonnoden van maatschappelijk kwetsbare groepen in kaart brengt

CONCREET

1. Leegstand en verkrotting

Lokale besturen voeren de strijd op tegen leegstand en verkrotting. Enerzijds door een forse verhoging van boetes op leegstand en verkrotting, anderzijds door het toepassen van bestaande instrumenten als het sociaal beheersrecht en het voorkeepsrecht. Lokale besturen voorzien extra middelen voor Sociale Verhuurkantoren in functie van prospectie van

leegstand en verkrotting. Sociale verhuurkantoren staan vervolgens in voor de renovatie van deze woningen, waardoor kwalitatieve en betaalbare huurwoningen gecreëerd worden voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen.

2. Thuisloosheid

Niemand mag nog uit huis gezet worden zonder begeleidings- en herhuisvestingsmogelijkheden. Samenwerking tussen de beleidsdomeinen Wonen en Welzijn en tussen het Vlaamse en lokale beleidsniveau is hiervoor nodig.

Om deze doelstelling te realiseren zet een lokaal bestuur in op:

- een betere doorstroming van opvang naar huisvesting
- een gebiedsdekkend aanbod van woonbegeleiding
- voldoende capaciteit van nood- en transitwoningen die ingezet kunnen worden voor crisisopvang

3. Sociaal objectief sociale huurwoningen

Elke gemeente engageert zich bindend om tegen het eind van de volgende lokale legislatuur (eind 2018) minstens het haar opgelegde sociaal objectief voor sociale huurwoningen te realiseren zoals bepaald in het grond- en pandendecreet.

4. Woonmonitor

De gemeente stelt een participatief tot stand gekomen woonmonitor op en brengt zo de woonnoden van maatschappelijk kwetsbare groepen in kaart. Hoeveel bijkomende sociale woningen zijn er nodig? Wat is de optimale verhouding tussen sociale huur- en koopwoningen? Aan welke types van woningen is er behoefte (woning voor gezinnen, alleenstaanden, ouderen, personen met een handicap...)?

6. Goed uitgeruste woonwagenterreinen

ieders
stem
telt
14.10.2012

PROBLEEM

Limburg beschikt vandaag over 158 standplaatsen voor woonwagens op residentiële woonwagenterreinen voor woonwagenbewoners. Helaas is de nood hiermee niet gelenigd. Ongeveer de helft van de huidige Limburgse Voyageurs kan niet in een woonwagen terecht, zodat het tekort aan standplaatsen oploopt tot ca. 150.

Voor het creëren van 150 extra Limburgse standplaatsen, keek de Provincie Limburg de voorbije jaren al naar de gemeentebesturen. Zij heeft ten slotte alle gemeenten in kleinstedelijk gebied verplicht om een woonwagenterrein in hun ruimtelijk structuurplan op te nemen. Momenteel is de bereidheid om standplaatsen voor woonwagenbewoners te voorzien sterk afhankelijk van gemeente tot gemeente. Sommige gemeenten nemen hun verantwoordelijkheid op. Helaas is deze 'goodwill' niet in alle Limburgse gemeenten even sterk aanwezig. Nochtans kost het een Limburgse gemeente helemaal niets om een woonwagenterrein aan te leggen: 90% van de kosten voor aanleg/renovatie worden betaald door de Vlaamse overheid, de resterende 10% door de Provincie.

"Nu wonen we echter met te veel mensen op een woonwagenterrein. De nutsvoorzieningen, zoals elektriciteit en sanitair laten dan ook dikwijls te wensen over. Dankzij onze gouverneur, heeft het provinciebestuur sommige gemeenten de verplichting opgelegd om plaatsen aan te duiden waar woonwagenterreinen zullen komen, maar de burgers komen in opstand en dan vraag ik mij af waarom. Het enige wat we vragen is een plaats voor onze woonwagen, een plek die we thuis kunnen noemen. In Nederland heeft bijna elke gemeente een woonwagenvak met voldoende nutsvoorzieningen. Waarom kan dat hier niet?"

- getuigenis woonwagenbewoner van Ons Leven vzw-

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

De verschillende Limburgse gemeenten dragen een kleine 'gedeelde last' om snel werk te maken van de broodnodige standplaatsen en zijn solidair met de woonwagenbewoners én de gemeenten met een taakstelling.

CONCREET

1. Gespreide aanleg nieuwe woonwagenterreinen

Een spreiding van de standplaatsen over alle gemeenten maakt de impact in één gemeente minder groot. Zo komen er immers meer – maar kleinere – terreintjes die een veel duidelijker familiaal karakter krijgen. De woonwagenbewoners en de vereniging Ons Leven (zelforganisatie van en voor woonwagenbewoners) zijn duidelijk vragende partij voor zulke kleine, breder verspreide, familiale terreintjes.

De verdeelsleutel baseren op het inwonersaantal lijkt ons billijk. Met de 44 Limburgse gemeenten in het achterhoofd, lijkt volgende verdeelsleutel haalbaar:

- Gemeenten met minder dan 15.000 inwoners: 4 standplaatsen
- Gemeenten met een inwonersaantal tussen 15.000 en 20.000: 6 standplaatsen
- Gemeenten met een inwonersaantal tussen 20.000 en 30.000: 8 standplaatsen
- Gemeenten met meer dan 30.000 inwoners: 10 standplaatsen.

2. Behoud huidige standplaatsen

De 158 officiële standplaatsen die er momenteel zijn, samen met de plannen die al op stapel staan, willen we niet van de kaart vegen. Het is niet de bedoeling dat – door een spreiding – de al bestaande standplaatsen worden afgebouwd. Enkel een combinatie van beide voorstellen zorgt voor voldoende vooruitgang.

7. Werk, werk, werk

ieders
stem
telt
14.10.2012

PROBLEEM

Werkzoekenden moeten vandaag intensief worden begeleid naar een nieuwe job, met een beroepsopleiding en/of werkervaring waar nodig. Aandacht voor kansengroepen is daarbij een absolute prioriteit. Mensen met een arbeidshandicap, laaggeschoolden of allochtonen mogen niet uit de boot vallen. Daarom is meer maatwerk nodig in de begeleiding en de inschakeling van kansengroepen op de arbeidsmarkt.

Zeker nu naar schatting 10.000 Limburgers vanaf volgend jaar hun werkloosheidsuitkering zien dalen tot een niveau dat maar net boven het leefloon uitkomt en dus lager dan de Europese armoedegrens. Eén op twee van de 21.747 uitkeringsgerechtigden uit Limburg zullen getroffen worden door de besparingsmaatregelen van regering-Di Rupo. Een gezinshoofd kan nu tot 1.214 euro per maand krijgen, dat zakt in 2013 naar 1.069 euro. Voor alleenstaanden daalt de uitkering van 1.089 euro naar 898 euro. Het leefloon voor een alleenstaande bedraagt vandaag 770,18 euro, voor een gezinshoofd 1026,91 euro.

"Als je geen diploma hebt, zijn je keuzemogelijkheden beperkt. Mensen zonder diploma zouden normaal gezien moeten kunnen werken in de horeca, in een fabriek, als schoonmaakster,... Maar bij mij gaat dat niet. Ik heb een zwakke rug en kan deze jobs niet aanvaarden. Doit probeerde ik mee te draaien in een restaurant, maar het was helemaal niets voor mij. 's Avonds kon ik amper nog recht lopen. Mooie jobs zoals typiste of secretaresse kan ik niet doen omdat ik geen diploma heb."

- Getuigenis uit 'Ik ben iemand/niemand' -

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Lokale besturen zetten in op:

- Het gebruik van een sociale clausule bij aanbestedingen
- De oprichting en ontwikkeling van buurtontwikkelingsdiensten
- Het aanbod van integrale begeleidingstrajecten, die het aantal schorsingen tot nul herleiden
- De waardering van opleiding en vrijwilligerswerk als volwaardige alternatieven voor tewerkstelling

CONCREET

1. Sociale clausule

Bij de toekenning van aanbestedingen kan een overheid ervoor kiezen om niet enkel naar de levering, de dienst of het werk zelf te kijken, maar ook naar de maatschappelijke effecten en kosten die de aankoop met zich meebrengt. Bij de gunning van overheidsopdrachten kan er een **sociale clausule** worden ingeschreven. Dit houdt in dat het gemeentebestuur een bepaald engagement vraagt in tewerkstelling, stage of begeleiding van maatschappelijk kwetsbare groepen tijdens de uitvoering van de opdracht. Op die manier wordt de toekenning van overheidsopdrachten een instrument van sociaal beleid.

2. Buurtontwikkelingsdiensten

Gemeenten en Provincies investeren in de oprichting van nieuwe en de verdere ontwikkeling van bestaande buurtontwikkelingsdiensten op hun grondgebied. **Buurtontwikkelingsdiensten** werken aan de leefbaarheid van buurten met veel bewoners uit de kansengroepen. Ze bevorderen de sociale samenhang en het intercultureel samenleven in deze buurten. Ze focussen daarbij op specifieke wijknoden die onvoldoende ingevuld worden door het globale aanbod van diensten en voorzieningen. Buurtontwikkelingsdiensten kiezen er bovendien nadrukkelijk voor om mensen tewerk te stellen die niet terecht kunnen op de gewone arbeidsmarkt. Wij pleiten er dan ook voor dat er lokale middelen ingezet worden om buurtontwikkelingsdiensten op te richten en te ondersteunen in wijken met veel bewoners uit kansengroepen.

3. Integrale trajectbegeleiding

In hun activeringsbeleid stellen lokale overheden zich tot doel om het aantal schorsingen tot nul te herleiden. Om de voorwaarden te scheppen zodat iedereen aan de samenleving kan deelnemen, investeren gemeenten en OCMW's (in samenspraak met VDAB) in integrale begeleidingstrajecten.

Een trajectbegeleiding die zowel aandacht heeft voor werk als welzijn heeft een grotere kans op succes dan de som van afzonderlijke, naast elkaar werkende diensten of een loutere focus op opleiding en werkervaring.

Voor kwetsbare groepen zijn **langer durende trajecten** noodzakelijk. Ruimte en tijd om te groeien en te veranderen zijn hierbij noodzakelijke voorwaarden voor een succesvolle trajectbegeleiding. Naast de werkzoekende zelf wordt waar nodig ook ondersteuning geboden aan de verschillende betrokken dienstverleners én aan werkgevers.

Begeleiding op het vlak van welzijn is gericht op het versterken van de draagkracht van werkzoekenden en hun omgeving, het bevorderen van het psychisch welzijn en het aanpakken van concrete welzijnsgerelateerde problemen. Deze begeleiding kan onder meer bestaan uit psychische hulpverlening op het vlak van zelfvertrouwen, het doorbreken van sociaal isolement, drughulpverlening, schuldbemiddeling, zorg voor goede huisvesting, opvoedingsondersteuning...

4. Opleiding en vrijwilligerswerk als volwaardig alternatief

Bij sociale activering kan 'actief zijn' meer betekenen dan louter een job in het reguliere circuit. Met de nadruk op het welzijn van de cliënt en met grote aandacht voor de keuze van de cliënt zelf, kunnen **opleiding en vrijwilligerswerk volwaardige alternatieven** zijn. Hierbij moeten ook middelen voorzien worden om de ontvangende vrijwilligersorganisaties een goede omkadering te bieden voor het onthalen en begeleiden van de vrijwilligers.

8. Betaalbare gezondheidszorg

ieders
stem
telt
14.10.2012

PROBLEEM

Mensen die in armoede leven, hebben vaker een slechte gezondheid. Door een slechte leef- en werkomgeving worden ze vaker ziek. Vanwege hun financiële zorgen is gezondheidszorg voor hen niet prioritair. Een dak boven je hoofd, een baan en eten op de plank gaan voor op de kosten van de gezondheidszorg. De betaalbaarheid van de zorg blijft een knelpunt voor wie in armoede leeft. De gezondheidskosten souperen immers een grote hap uit het huishoudbudget op. Ongeveer 10% van de Belgische bevolking leeft in een gezin waar in de loop van het afgelopen jaar gezondheidszorgen uitgesteld of geschrapt werden om financiële redenen.

De cijfers spreken voor zich. Mannen met een lagere opleiding sterven gemiddeld 5 jaar vroeger dan mannen met een hogere opleiding. Laaggeschoolde vrouwen sterven gemiddeld 3 jaar vroeger. Mensen met een laag opleidingsniveau, die sowieso al minder lang leven, verkeren gemiddeld ook nog eens 15 jaar in minder goede gezondheid dan mensen met een hoog opleidingsniveau. Ook de geestelijke gezondheid verschilt sterk. Mensen in armoede voelen zich minder goed, kampen meer met depressies, angsten en slaapproblemen. De mentale kostprijs van armoede is enorm.

"Ik sukkel al maanden met mijn arm. De huisarts zal ik voor mezelf al eens uitstellen. Als de kinderen ziek zijn ga ik wel altijd. Mijn kinderen hebben voorrang! Soms lukt het financieel niet! Soms moet je 4 tot 5 keer gaan bij de huisarts voor hij u doorstuurt naar een specialist. Kom nog eens kom nog eens zegt de huisarts, ondertussen lopen de kosten op. Als je dan bij de specialist gaat en hij spreekt van een operatie dan denk je al: dat kan ik mij niet veroorloven, ik stel het uit."

- Getuigenis Welzijnsschakels -

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Lokale besturen promoten de derdebetalersregeling zowel ten aanzien van artsen en tandartsen (die bovendien mogen rekenen op administratieve ondersteuning vanuit lokale besturen) als ten aanzien van patiënten (met extra aandacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen).

Zowel in stedelijke als landelijke gebieden stimuleren lokale besturen de opstart en werking van wijkgezondheidscentra.

CONCREET

1. Derdebetalersregeling

Al geruime tijd bestaat het systeem van de derde betaler. Hierbij betaalt de patiënt niet het volledige bedrag van het consult bij de arts of tandarts, maar slechts het eigen deel: het zogenaamde remgeld. Gezondheidswerkers passen deze regeling echter weinig toe. Dit heeft te maken met aspecten van bekendheid, maar ook met aspecten van bruikbaarheid: voor artsen is het systeem op administratief vlak heel ingewikkeld en het is vooral gericht op

mensen in armoede. Bovendien moet de patiënt zelf vragen om deze regeling toe te passen. In dat opzicht kijken we uit naar een vereenvoudiging van het systeem en naar een uitbreiding van de regeling voor alle burgers.

In afwachting hiervan is het belangrijk dat artsen ondersteund worden, zodat meer artsen de stap richting derdebetalersregeling zetten. Lokale besturen kunnen, naast de promotie van het systeem bij artsen en patiënten, administratieve ondersteuning bieden.

2. Wijkgezondheidscentra

Wijkgezondheidscentra zijn multidisciplinaire groepspraktijken die werken volgens het forfaitair systeem. Huisartsen, verpleegkundigen en kinesisten worden forfaitair betaald op basis van het aantal patiënten dat zich bij de praktijk inschrijft. In tegenstelling tot het systeem van de prestatiegeneeskunde waarbij de betaling rechtstreeks in relatie staat tot het aantal geleverde prestaties.

Deze wijkgezondheidscentra werken met meerdere huisartsen die een team kunnen vormen met disciplines als geneeskunde, kinesitherapie, maatschappelijk werk... Op die manier staan ze borg voor zorg die veel meer vraaggericht is en die bovendien kostenefficiënter is dan de traditionele aanpak toelaat. Voorwaarde is wel dat het patiëntenbestand een gezonde sociale mix vertoont. Het is dankzij de mix van mensen die hulpbehoevend zijn en mensen die in goede gezondheid verkeren, dat wijkgezondheidscentra goed kunnen functioneren. Deze centra zijn gebaseerd op en promoten solidariteit op lokaal niveau.

Wijkgezondheidscentra zijn met andere woorden een bestaande succesformule met het oog op een laagdrempelige en betaalbare gezondheidszorg. Zowel in stedelijke als landelijke gebieden stimuleren lokale besturen de opstart en werking van wijkgezondheidscentra.

Meer info: Vereniging voor wijkgezondheidscentra, www.vwgc.be

9. Verhoogde onderwijskansen

ieders
stem
telt
14.10.2012

PROBLEEM

Het aantal kinderen dat in Vlaanderen in armoede leeft, is de afgelopen jaren aanzienlijk gestegen. Een meerderheid van deze maatschappelijk kwetsbare kinderen groeit op in een thuiscontext die hen onvoldoende toelaat om geconcentreerd hun huiswerk te maken of toetsen voor te bereiden. Vaak is er thuis ook onvoldoende didactisch materiaal voorhanden. Een buitenschools studieaanbod biedt in dit geval soelaas.

De Limburgse cijfers zijn treffend. Het aandeel leerlingen met schoolse vertraging in het gewoon lager onderwijs en leerlingen die buitengewoon onderwijs volgen ten opzichte van alle leerlingen in het lager onderwijs bedraagt 20,7%. Dit percentage stijgt in het secundair onderwijs nog tot 21,5%.

"Zelf krijg ik ook tips van de juf van de huiswerkklas. Zoals, is er geen lawaai van de tv als Aysa voor school werkt? Als ze geen huiswerk heeft voor 's anderendaags maar wel een toets heeft later in de week, hoe kan ik haar dan helpen om haar werk te plannen? Het huiswerkklasje helpt dus niet alleen mijn kind, het helpt ook de ouders bij de opvoeding van hun kind! De huiswerkjuf doet dit perfect."

- Getuigenis moeder uit Beringen, wiens dochter naar de buitenschoolse huiswerkklas van het buurtwerk gaat -

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Lokale besturen zorgen ervoor dat er in de eigen gemeente - al dan niet binnen de schoolgebouwen - een laagdrempelig studieaanbod na de schooluren wordt aangeboden aan kinderen die thuis niet de noodzakelijke rust, ruimte en materialen hebben om hun huiswerk te maken of te studeren.

CONCREET

Het lokaal bestuur inventariseert het huidige studieaanbod na de schooluren, de kostprijs en de participatiegraad van maatschappelijk kwetsbare leerlingen. Daarna worden de hiaten in kaart gebracht en gepaste maatregelen getroffen.

Idealiter vindt de studie na de schooluren in de scholen zelf plaats. Dit is zowel voor ouders als voor kinderen een voldoende vertrouwde context. Eventueel kan de begeleidende leerkracht kinderen op professionele wijze met het huiswerk op weg helpen of kunnen kinderen gebruik maken van het vertrouwde didactische materiaal. Lokale besturen dienen in de eerste plaats deze oplossing te bepleiten. Als op basis van objectieve argumenten blijkt dat dit de draagkracht van de school overstijgt, kan een lokaal bestuur er eventueel voor opteren om de school financieel te ondersteunen (bijv. vrijwilligersvergoeding voor leerkrachten).

Als bovenstaande oplossing niet mogelijk blijkt, kan een studieaanbod worden geënt op een lokaal initiatief voor buitenschoolse opvang (IBO). Daarnaast kan een lokaal bestuur er ook voor opteren om lokale vrijwilligersinitiatieven te ondersteunen die een aanbod ontwikkelen voor maatschappelijk kwetsbare leerlingen.

10. Iedereen heeft recht op sport, cultuur & vrije tijd

PROBLEEM

Deelnemen aan cultuur, jeugdwerk en sportactiviteiten is een recht voor iedereen. Dat zegt zelfs de grondwet. Het is dus de plicht van de overheid om hier garant voor te staan. Iedereen moet de kans krijgen om zich vrij op het culturele en sportieve veld te bewegen. Het zou een keuze moeten zijn, maar over deze vrijheid beschikken mensen in armoede niet. Tal van belemmeringen staan die keuze in de weg. Het gaat dan niet alleen om drempels die praktisch van aard zijn, en om belemmeringen die te maken hebben met de identiteit van mensen in armoede, maar ook om structurele hindernissen die de deelname bemoeilijken.

Een aantal drempels die onmiddellijk duidelijk bovendien zijn het beperkt geld- en tijdsbudget, geen zicht op het aanbod... Daarnaast zijn er de minder zichtbare belemmeringen. Deze zijn veel complexer omdat het gaat over diepgewortelde gevoelens van zich minder voelen dan anderen of over een beperkt sociaal netwerk.

Zich ontplooiën in de vrije tijd kan een echte verrijking zijn voor mensen in armoede en hun het gevoel geven ergens bij te horen. Naast andere aspecten zoals de gezins- en werksituatie, het inkomen en de gezondheid, hangt sociale en culturele participatie immers nauw samen met het begrip 'levenskwaliteit'. Deelname aan cultuur kan impact hebben op de persoonlijke ontwikkeling zoals creativiteit, vertrouwen en sociale vaardigheden ontwikkelen, sociale netwerken opbouwen en de levenskwaliteit verbeteren.

"In ons gezin van zes met slechts één inkomen gaat al ons geld naar het noodzakelijke levensonderhoud. Wij komen niet echt iets te kort. Maar als er dan al eens een budget wordt uitgetrokken voor andere dingen, gebeurt dit bijna altijd in functie van de kinderen: een sportclub, een jeugdbeweging, eens weg met de vriendjes, een verjaardagsfeestje... allemaal dingen die op zich niet zo duur hoeven te zijn, maar veel verdoken kosten met zich meebrengen. Een trainingsspak hier, een drankje na de match daar, iets moois om aan te trekken... Om dit te vermijden zijn familiale uitstappen een echte uitzondering. Na een tijdje sluit je je op, je komt niet meer buiten. De kinderen gaan alleen naar de match, zonder supporters. Zo ben je niet alleen financieel arm, maar ook sociaal arm. Je voelt je een mislukkeling, voor niemand goed genoeg. Niemand respecteert je nog als mens."
- Getuigenis Cultuurclub Hechtel-Eksel -

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Elk lokaal bestuur werkt drempelverlagende initiatieven uit, zodat vrijetijdsparticipatie voor kansengroepen mogelijk wordt.

De vrijetijdsaanbieders werken samen met de gemeente een aanbod uit dat tegemoet komt aan de noden en behoeften van kansengroepen. Eén of meerdere participatiemedewerkers gaan actief op zoek naar kansengroepen en leiden deze actief toe naar het lokale en regionale vrijetijdsaanbod.

CONCREET

Aan de lokale besturen vragen we om tijdens de volgende legislatuur een duurzaam beleid uit te tekenen voor vrijetijdsparticipatie van kansengroepen. We vragen aandacht voor de volgende punten:

1. Aantrekkelijk aanbod

Zorg voor een aantrekkelijk aanbod met voldoende keuzemogelijkheden. Sluit hierbij samenwerking met vrijetijdspartners uit andere gemeenten niet uit.

Aan de lokale besturen van kleinere gemeenten en lokale besturen in landelijke gemeenten vragen we om een intergemeentelijke of regionale samenwerking te realiseren. Hierdoor kunnen kansengroepen in een gemeente met een klein vrijetijdsaanbod toch genieten van het aanbod in een naburige gemeente. Binnen dergelijke samenwerking kan men de financiering van deze deelnames samen dragen.

2. Actieve toeleiding

De focus moet breder zijn dan louter het wegwerken van de financiële drempel. Bovendien mag het wegwerken van de andere drempels niet alleen de verantwoordelijkheid zijn van de lokale organisaties. Zorg ervoor dat er personeelstijd binnen de gemeente wordt vrijmaakt om samen met de lokale organisaties kansengroepen actief op te sporen en toe te leiden.

3. Drempelverlagende initiatieven

Het wegwerken van drempels vraagt een brede focus. Neem het huidige vrijetijdsaanbod van de gemeente en van andere vrijetijdsaanbieders onder de loep. Breng, waar mogelijk, aanpassingen aan, en zet eveneens in op een kwaliteitsvol aanbod dat aansluit op de behoeften van kansengroepen.

11. Recht op een leefbare woonomgeving

ieders
stem
telt
14.10.2012

PROBLEEM

Vooraf in achtergestelde wijken staat het recht op een leefbare woonomgeving ernstig onder druk: bewoners gaan er niet alleen gebukt onder de gevolgen van een persoonlijk leven in armoede, ook het onderlinge samenleven in de buurt, de fysieke woonomgeving, het voorzieningenaanbod in de buurt... baart hen zorgen. De vaak negatieve berichtgeving over deze buurten werkt de stigmatiserende beeldvorming nog in de hand. Lokale besturen hebben verschillende hefboomen ter beschikking om tegemoet te komen aan de noden van deze buurten en haar bewoners.

“Je vraagt me naar het belang van ontmoetingsmomenten. Eigenlijk zijn we daar constant mee bezig. Daarvoor zijn er twee manieren. De eerste is die van samenkomsten rond een acuut probleem. Daar komen de mensen massaal op af, ongeacht hun afkomst. Iedereen is present. Een tweede manier is het organiseren van ontspannende activiteiten, waar we contact hebben met elkaar. Elkaar ontmoeten bevordert het sociaal weefsel.”

- getuigenis bewoner Winterslag -

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Lokale besturen verzorgen een goede monitoring van de kwetsbare buurten en spelen hierop in met wijkplannen, die soelaas bieden op het vlak van de sociale en fysieke leefbaarheid. Inzetten op de aanwezige troeven en de wijkidentiteit versterkt het imago van achtergestelde buurten.

In elke gemeente moet er een geïntegreerde basisvoorziening worden uitgebouwd. In zo'n centrum is er een aanbod van ontmoeting, vrije tijd en vorming. Bij een hulpverlener kan men terecht met allerlei vragen en problemen. Mensen krijgen er informatie over het bestaande dienstverleningsaanbod. Samen komen de bezoekers van de geïntegreerde basisvoorziening op voor hun rechten.

CONCREET

1. Monitor samenleven

In voortdurende samspraak met alle lokale stakeholders (senioren, jongeren, gezinnen met kleine kinderen, handelaars, gemeentelijke diensten, wijkagenten, wijkverenigingen, scholen...), monitoren lokale besturen het samenleven in buurten en wijken.

Op basis van de resultaten ontwikkelen lokale besturen wijkplannen die oog hebben voor voldoende ontmoetingskansen voor buurtbewoners en die actief inspelen op ieders noden en verzuchtingen aangaande het gebruik van de openbare ruimte. Bovendien organiseren ze een basisaanbod van dienstverlening.

Bij een basisaanbod van dienstverlening denken we onder meer aan een kwalitatief groenonderhoud, aan een doordacht afvalbeleid, aan een voortdurend onderhoud van speeltuigen, aan gebouwen en wegen, aan een toegankelijk aanbod van buurtwerk en maatschappelijke dienstverlening, aan een voelbare aanwezigheid van vertrouwde wijkagenten, aan een doordacht verkeers- en parkeerbeleid, aan openbaar vervoer, aan de aanwezigheid van een postkantoor...

2. Imagebranding

Lokale besturen versterken het imago van achtergestelde buurten en wijken, o.a. door in te zetten op aanwezige troeven en vorm te geven aan een door de bewoners gedragen wijkidentiteit.

3. Geïntegreerde basisvoorziening

In elke gemeente moet er een geïntegreerde basisvoorziening worden uitgebouwd. Een geïntegreerde basisvoorziening bestaat uit een samenhangend geheel van laagdrempelige lokale initiatieven. Diverse maatschappelijk kwetsbare groepen worden er aangesproken en kunnen er op informele wijze samenkomen in een ondersteunende omgeving. De basiswerking speelt in op de directe noden en behoeften van deze doelgroepen. De doelgroepen kunnen er terecht bij een hulpverlener, maken kennis met het bestaande dienstverleningsaanbod en komen samen op voor hun rechten.

Een dergelijke geïntegreerde basisvoorziening kan verschillende verschijningsvormen aannemen: buurthuizen, dorpshuizen, verenigingen waar armen het woord nemen, sociale restaurants en/of sociale kruideniers, inloopcentra, wijkgezondheidscentra... Zeker niet elke geïntegreerde basisvoorziening heeft met andere woorden een nieuwe fysieke architectuur: het betreft een doorgedreven samenwerkingsmodel dat geënt wordt op bestaande voorzieningen.

Een geïntegreerde basisvoorziening realiseert met andere woorden een samenwerkingsverband tussen verschillende basiswerkingen. Dit samenwerkingsverband realiseert een samenhangend en toegankelijk basisaanbod en is gericht op de participatie en integratie van maatschappelijk kwetsbare groepen. Het spreekt voor zich dat er goede contacten nodig zijn tussen de geïntegreerde basisvoorziening en het OCMW.

12. Participatie van de burger aan het beleid

PROBLEEM

Participatie van de burger aan het beleid is nodig om op continue basis de meest noodzakelijke en doeltreffende maatregelen te nemen, en om voldoende draagvlak voor deze beleidskeuzes te vinden onder de bevolking. Eerder dan enkel inspraak te creëren, moeten lokale besturen andere wegen bewandelen om hun burgers actief en effectief te betrekken bij het beleid. Ook die burgers, die zich in een maatschappelijk kwetsbare positie bevinden.

Participatief werken levert heel wat pluspunten op. Meer inwoners zullen achter het beleid van het lokaal bestuur staan. Moeilijke beslissingen over een gevoelig thema kunnen dankzij een goed participatieproces beter begrepen en aanvaard worden door de inwoners. Door een antwoord te formuleren dat passend is, hebben de genomen maatregelen meer effect voor de vooropgestelde doelgroep. Deelnemen aan een participatieproces zorgt bij de deelnemers voor een verhoging van het verantwoordelijkheidsgevoel en de eigenwaarde. Dit zijn maar enkele van de vele denkbare voordelen van een goed participatiebeleid.

“Mensen in armoede kunnen participeren op beleidsniveau en mee vorm geven aan projecten. Participatie kan zeer veel inhouden. In elk geval gaat het om de actieve betrokkenheid, dit zowel in mening als in uitvoering. Het is een groeiproces, een traject dat samen afgelegd moet worden.”

- getuigenis lokaal bestuur uit 'Een bruisend beleid' -

ONZE OPLOSSING IN EEN NOTENDOP

Lokale besturen maken werk van een participatieve begroting en betrekken de burgers actief bij het beleid.

CONCREET

Participatie is de rode draad doorheen al onze andere beleidsvoorstellen. Werk maken van participatie biedt immers meer garantie op succesvolle beleidsinitiatieven.

1. Participatieve begroting

Lokale besturen engageren zich om hun begroting op te maken in samenspraak met hun burgers. Ze maken werk van een leesbare begroting zodat burgers begrijpen waar middelen vandaan komen, waar ze aan besteed worden en welke marge er is voor nieuwe initiatieven. In de wereld en onze buurlanden Nederland en Duitsland, zijn er alvast succesvolle experimenten omtrent begrotingsparticipatie terug te vinden.

Op een concreter niveau geven maatschappelijk kwetsbare groepen via wijkgebonden participatiebudgetten mee vorm aan de leef- en woonkwaliteit van buurten en wijken.

Steden en gemeenten maken het voor burgers ook mogelijk om nieuwe investeringsprojecten aan te dragen. Ze kunnen zich ook uitspreken over de prioriteiten bij besparingen.

2. Participatie van alle burgers

Het lokaal bestuur verbindt zich ertoe om participatie van alle burgers te creëren bij het nieuwe beleidsmaatregelen. De lokale overheden investeren in mobilisatie en informatie. Ze bereiden hun burgers met andere woorden voor op het debat dat plaatsvindt. Daarbij is er specifieke aandacht voor de betrokkenheid van maatschappelijk kwetsbare groepen.

Ondertekenaars & contactpersonen

ieders
stem
telt
14.10.2012

RIMO Limburg
Frederik Vaes

- projectcoördinator en woordvoerder -
frederik.vaes@rimo.be - 011/22.21.96

Basiseducatie Limino

Hilde Lemmens

hilde.lemmens@basiseducatielimino.be - 089/35.59.90

CAW Sonar

Johan Huygen

johan.huygen@cawsonar.be - 011/85.99.20

CAW 't Verschil

Davy Paulus

davy.paulus@cawtverschil.be - 011/85.92.48

CMGJ

Dirk Roelandts

dirk@cmgj.be - 089/84.50.04

Huurderssyndicaat

Toon Machiels

toon@huurderssyndicaat.be - 011/33.35.76

KVG Limburg

Jelle Sidarow

jelle.sidarow@kvg.be - 011/23.22.04

Limburgs Sociaal Forum

Felix Bergers

felixbergers@hotmail.com - 089/35.64.20

LISS

Theo Christoffels

theo.christoffels@straathoekwerk.be - 089/35.20.25

Open Thuis Limburg

Hilde Hendrixx

hilde.hendrixx@openthuis-limburg.be - 011/28.36.46

Stebo

An Kempeneers

an.kempeneers@stebo.be - 089/32.95.30

TAO Limburg

Guy Hoeven

tao-guy@de-link.net - 089/56.61.44

Trefpunt Armoede

Ingrid Stas

ingrid.stas@rimo.be - 011/22.21.96

Vormingplus Limburg

Sam Stefani

sam.stefani@vormingpluslimburg.be - 011/56.01.93

Welzijnsschakels

Marjan De prins

marjan.deprins@welzijnsschakels.be - 011/24.90.22

Welzijnszorg

Inge Koekelkoren

inge.koekelkoren@bdwzz.be - 011/24.90.23